

SECUNDVM LVCAM

LIB. 2. q. 49. **C H R Y.** Abraham quidem possidebat opes pauperibus, & qui I
juste eas possident, quasi suscipientes a Deo dispensant in diuinis
mandatis, qui vero contra Deum acquisierunt, & in expenden-

Lib. 2. q. 49. **C**HR Y. Abraham quidem potuissebat opes pauperibus, & qui iuste eas possident, quasi suscipientes a Deo dispensant in diuinis mandatis, qui vero contra Deum acquisierunt, & in expendendo faciunt illud idem, meretricibus & parasitis dantes, vel humi absonderentes, egenis vero nihil impendentes. Non ergo prohibet ditari; sed opibus famulari, vult ut necesse fari si vnamur eis, non ut custodiamus: nam famuli est custodiare; sed domini dispensare, si cōseruari eas vellet, non tradidisset eas hominibus, sed sine ret in terra iacere. **T**H E O. Porro attingas illud quod diuitē quidē impossibile dicit saluari, possidente vero diuitias difficile, quasi dicat, diues que captus est a diuitiis & famularum eis, non solum habuerit, habens vero illas scilicet eis do-

De intrabunt. Facilius est enim camelum per foramen acus transire, quam diuitem intrare in regnum Dei. Et dixerunt qui audiebāt. Et quis potest saluus fieri? Ait illis. Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum. Ait autem Peter. Ecce nos dimisimus omnia & securi sumus te. Qui dixit eis. Amen dico vobis, nemo est qui reliquerit domū aut parentes, aut fratres, aut vxorem, aut filios aut agros propter regnum Dei, & non recipiat multo plu-

minatur vix saluabi-
tur causa humana fragilitatis. Conatur enim nos diabolus sup-
plantare, quoadusque possidemus diuitias, & difficile est aufugere
decipulas eius, ideoque bonum est paupertas & quasi tentatione
carens. C H R Y. Nulla enim est diuitiarum commoditas ani-
ma patiente penuria, nec laesio paupertatis, anima diuitiis affluen-
te. Si autem ditescentis indicium est nullius egere, & pauperascen-
tis indigere, palam est quod magis esse pauperem facit magis dite-
scere. Facilius est enim quod quis in paupertate quam in diuitiis
opes contemnat, neque enim talis est ambitus ut per magis habere
Salutem. Sed non haec a se summa, sed etiam in aliis.

Lib. 2. q. 47. sedetur. Sed per hoc conuenit magis accendi, nec ignis quando maiorem suscipit escam, quæ autem mala yidentur esse in opere communia sunt, quæ vero diuiciarum propria sunt earum. A V G. de Quæst. euan. Diuitem ergo hic appellat cupidum rerum temporalium, & de talibus superbientem, his diuitiis contrarij sunt pauperes spiritu, quorum est regnum cælorum. Mystice autem facilius est Christum pati pro dilectoribus seculi, quam dilectores seculi ad Christum posse conuersti. Cameli enim nomine se intelligi voluit, quia sponte humiliatus infirmitatis nostræ onera sustulit, per actum autem punctionis significat, per punctiones dolores in passione susceptos, foramen autem acus dicit angustiam passio- nis. C H R Y. Hic autem sermo quasi grauis transcendebat disci pulorum virtutem. vnde sequitur. {Et dixerunt qui hæc audie- bant: Et quis potest salvus fieri? } Hoc dixerunt discipulino de se, 1
Lib. 2. q. 47. sed de toto mundo timentes. A V G. de Quæst. euan. Cum autem

inquirendum omnes affectus contempserit, omnes seculi diuitias delitias risusque calcauerit, multo plura in praesenti recipiet. cuius sententiae occasione, quidam iudaicam mille annorum fabula post resurrectionem iustorum edificant, qm omnia que propter Deum dimittimus, multiplici nobis sint fenore reddenda. & inspi-

ra in hoc tempore, & in s^eculo
futuro vitam æternam.
¶ Assump^sit autem IesuS duode-
cim & ait illis . Ecce asc^edimus
Hierosolymam , & consumma-
buntur omnia quæ scripta sunt
per prophetas de filio hominis.
Tradetur enim gentibus & illu-
detur, & flagellabitur & cōspue-
tur. & postquam flagellauerint
occident eum , & die tertia re-
surget. Et ipsi nihil horum intel-
lexerunt . Et erat verbum istud
absconditum ab eis, & nō intel-
ligebant quæ dicebantur.

vita æterna donanda.
Nec vident inexperti
q̄ si in ceteris digna-
fit reprimissio, vxo-
rib^o tamē iuxta alios
euāgelistas centenis,
appareat turpitude,
præsertim cum domi-
nus in resurrectione
non esse nubendū te-
stetur. Et iuxta Mar-
cū, ea quæ dimissa fue-
rint, in hoc tempore
cum persecutionibus
accienda cōfirmet,
quasi illis mille annis
abesse dogmatizant.
CIR Y, Hoc ergo
dicimus, quod omis-
sum est.

is temporalibus & car-
nalibus, multo maio-
ra sibi aliquis vendicabit, qm & Apostoli cuin pauca dimiserint,
obtinuerunt multiplicia dona charismatum, & celebres reputati
sunt vbique. Erimus ergo similes illis, sidonum quis dimittat, reci-
piet mansiones supernas, si patrem, patrem habebit cælestem. Si a
germanis recesserit, in fratrem hunc recipiat Christus. Cum di-
miserit coniugem, inueniet diuinam sapientiam a qua procreabit
spirituales fructus, inueniet Hierusalem cælestē, quæ est mater nřa.
A fratribus & a sororibus sui propositi glutino spirituali colli-
gatis, multo in hac vita gratiosorem recipiet charitatem.

T H E O. Prævidens saluator ex passione sua discipuloru
animos turbando, eis longe ante & passionis sui pñnam, & resur
rectionis sui gloriam prædict. vnde dicitur: { Assumptus autem Ie
sus duodecim & ait illis. Ecce ascen. Hiero. & consum. omnia quæ
scrip. sunt per proph. de filio hominis. **B E D A.** Præuidés enim
quosdam hereticos futuros, qui Christum dicenter legi proph
etisque docuisse contraria, ostendit q̄ per prophetarum præfigia
sui passionis & posterioris gloriae si celebrata pfœctio. **C H R Y.**
Seorsum autē de passione cum discipulis confert. Non enim opor
tebat hunc sermonem pluribus diuulgari, ne turbarētur. Ob hoc
autem prædicabat discipulis, vt exercitati per expectationem fa
cilius sustinerent. **C I R Y L.** Et vt sciānt, quoniam passionem
prænouit, & spontaneus ad eam acceſſit ne dicerent, qualiter in
manus hostium incidit, qui nos promittebat salvare? vnde seria
rum ordinem refutatio errorum fidic. Tunc invenimus

tim ordinem passionis enarrat Iubdens: { Tradetur enim gentibus, & illudetur & flagellabitur & conspuetur. C H R Y. Hoc Isaías prædixerat dicens: Obtuli scapulas meas ad verbera, genas meas ad alapas, & faciem meam non diuerti a sputorum dede core. Sed & crucis patibulum prædixit propheta cum ait. Tradidit in mortem animam suam, & cum sceleratis reputatus est. vnde & hic subditur. { Et postquam flagellauerint occident eum. } Sed & resurrectionem eius Dauid prædixit dicens. Non derelinques animam meam in inferno. vnde hic subditur: { Et tertia die resurget. } I S I D O. Admiror autem dementiam quærentium cur Christus ante triduum resurrexit. si enim resurgeret tardius quam prædixerat, impotenter esset, celerius vero est summa virtutis in dicium. Si quem enim cum spoponderit suo creditori post triduum persoluere debitum, eadem die satisfacentem viderimus, non fallacem, sed potius ut veridicum eum mirabimur. Dicam etiam quod non dixit se post tres dies resurrectum, sed die tertia. Habes parafœtus, habes sabbatum usque ad Solis occasum, & post sabbatum resurrexit. C I R Y L. Discipuli autem nondum nōuerant exquise, quod prophetæ prædixerant, sed postquam resurrexit, aperuit eis sensum, ut intelligerent scripturas. vnde sequitur: { Et ipsi nihil horum intellexerunt. } B E D A. Quia enim discipuli eius vitam maxime desiderabant eius, mortem audire non poterant. Et quoniam non solum hominem innocentem, sed & Deum verum sciebant, hunc nullatenus mori posse putabant. Et quia parabolas eum s̄pē loquentem audire confueabant, quoties aliquid de sua passione dicebat, ad aliud allegorice referendum esse credebant. vnde sequitur: { Erat autem verbum istud absconditum ab eis, & non intelligebant quæ dicebantur. } Iudæi vero quia in eius necem conspirauerant, quod de passione sua loqueretur dicens in Ioanne, Oportet exaltari filium hominis, intelligebant. vnde dixerūt: Nos audiuiimus ex lege, quia Christus manet in æternum, & quomodo tu dicas, Oportet exaltari filium hominis?

GREG.

CAPVT XIX.

Discipuli non
m, ante eorum
facta solidia-
ui. se. se. vi. men-
ilis : in via fecit
A te liberabatur, corporali, scilicet & intellectuali. neque enim glo-
rificasset ut Deum nisi vere vidisset, sed & aliis factus est occasio
glorificandi Deum. Sequitur: {Et omnis plebs vt vi. de lau. Deo: }
B E D A. Non solum pro impetrato munere lucis, sed & merito
fidei impenitantis. **C H R Y.** Hic autem necesse est querere, cur

cum appro-
cēsus quidā
nendicans .
ī prætereū-
quid hoc es-
ei ꝑ Iēsus
Et clamauit
dicens. Quid tibi vis faciam? At
ille dixit: Domine vt videam. Et
Iēsus dixit ei: Respice. Fides tua
te saluum fecit , & confessim vi-
dit, & sequebatur illum magnifi-
cans Deum. Et omnis plebs vt vi-
dit, dedit laudem Deo .

incredibat B CAP. XIX.

I T ingressus pambulabat
hierico. Et ecce vir noīe
Zachæus, & hic prīceps
erat publicanorū, & ipse diues.

ero quidem nul-
cuisset, vnius, te
n & egredienti-
men dixit & pa-
um ignotum, vt
raretur. Sed quo
am, aptissime o-
us ipsis hiericho
esse factum hoc
in illam ciuita-
tum vnu Lucas,
utem erat popu-
querat: sentiebat
on hausit aspecto,
esset. } Et oculi
quitur. {Dixe. au-
clamabat, alia do-
Ie. fi. da. mi. mei. }
s priuatus lumi-
lominus illumin-
itus non ignorar-
etur, & ideo ei
vitent qui in duo
um audit & aliud
confessionis ei^o.
ebant. Sequitur,
itiones huiusmo-
fides omnibus re-
cultu diuino pu-
dentes non nul-
lupudentiam, vnu-
mei. Sistit autem
in fide respicit,
de sequitur: {Stas
qui prius fide eū
inquantem cæcum
propinquaret in-
rogat, non quasi
at pecuniam, sed
il. Do. vt vide. }
ei possent dicere:
nit vt cæcus prius
ratiae maiestatem:
centem habentes miraculi mentionem, non existimarent eum in-
firmitate potius quam misericordia pati. A M B. In hoc autem
cæco typus populi gétis est, qui sacramento dñico recepit amissi
luminis claritatem. Nihil autem interest, utrum in uno cæco me-
dicinam, an in duobus accipiat: qm ex Cham & Iaphet Noe filiis
originem dicens in duobus cæcis, duos generis sui prætendebat
auctores. G R E G. in Hom. Vel cæcum est genus humanum, qd
in parente primo claritatem supernæ lucis ignorans, damnationis
sue tenebras patitur. Hierico autem interpretatur Luna, quæ dū
menstruis momentis decrescit, defectum nostræ mortalitatis desi-
gnat. Dum igitur conditor noster appropinquat Hierico, cæcus
ad lumen redit, quia dum diuinitas defectum nostræ carnis suscep-
pit, humanum genus lumen quod amiserat recepit. Qui ergo æter-
næ lucis claritatem nescit cæcus est. Si autem tm redemptorem
credidit qui dixit: Ego sum via, iuxta viam sedet. Si vero credidit
& exorat vt æternum lumen recipiat, iuxta viam sedet & mendi-
cat. Illi autem qui Iesum venientem præcedunt, designant carna-
lium desideriorum turbas, tumultusque vitiorum, qui priusquam
Iesus ad cor nostrum perueniat, dissipant cogitationem nostram,
& in ipsa nos nostra oratione conturbant. {Ipse vero magis cla-
mabat, quia quanto grauiori tumultu cogitationum præmimir,
tanto orationi insistere ardentius debemus. Cum autem adhuc
turbas phantasmatum in oratione patimur, Iesum aliquatenus
transeuntem sentimus. Cum vero orationi vehementer insisti-
mus, Deus in corde figuratur, & lux amissæ reparatur, vel transire hu-
manitatis est, stare diuinitatis. Cæcum igitur clamarem dominus
transiens audiuit, stans illuminauit, quia per humanitatem suam
vocibus nostra cæcitatis compatiendo misertus est, sed lumen no-
bis gratiæ per diuinitatis potentiam infudit. Ad hoc autem requi-
rit quid velit, vi cor ad orationem excitet, peri enim hoc vult, qd
& nos petere, & se concedere prænoscit. A M B. Vel interroga-
uit cæcum, vt crederemus nisi consitentem non posse saluari.
G R E G. in Hom. Cæcus autem a domino non aurum, sed lucē
quarit. Et nos non falsas diuitias, sed lucem qua: amus, quam vide-
re cum solis angelis possimus, ad quam Iuceni via fides est. Vnde re-
te cæco dicitur: {Respic, fides tua te saluum fecit. } Qui videt &
sequitur, quia bonū quod intelligit operatur. A V G. de Quæst.
euang. Si autem Hiericho Lunam & ob hoc mortalitatem inter-
pretamur, morti propinquans dominus Iudæis solis, lumen euani-
gelij iusserat prædicari, quos significauit ille vnu cæcus, quem Lu-
cas commemorat, a morte autem resurgens atque descendens, &
Iudæis & gentibus, quos duos populos significare videntur duo
cæci commemorati a Matthæo.

C A P . X I X .

M B R O . Zachæus in Sicomoro, cœcus in via, quoru
alterum dominus miseratus expectat, alterū lux man
fionis claritate nobilitat. de quo dicitur: { Et ingressus
Iesus perambulabat Hiericho. & ecce vir nomine Za
chæus, & hic erat princeps publica, & ipse diues. } Et bene prin
ceps inducitur publicanorum. Quis enim de se desperet, qā ille
peruenit ad gratiam, cui census ex fraude? & ipse quidem diues,
vt scias omnes diuites auaros. C I R Y . Sed Zachæus in his mo
ram non traxit, sed factus est dignus propitiatione Dei, qui cœcos
illuminat, & longinquo vocat. T Y T V S . Pullulauerat aut in
eo semē salutis, qā cupiebat Iesum videre. vñ sequitur: { Et quarebat
videre Iesum, qā eēt. Vtpote qā nūq̄ eā viderat, qā si vidisset, dudu
Caten sur S Tho . K b . ? iam

C A P. X I X.

M B R O. Zachæus in Sicomoro, cœcus in via, quoru
alterum dominus miseratus expectat, alterū suā man
fionis claritate nobilitat, de quo dicitur: {Et ingressus
Iesus perambulabat Hiericho, & ecce vir nomine Za
chæus, & hic erat princeps publica, & ipse diues.} Et bene prin
ceps inducitur publicanorum. Quis enim de se desperet, qn̄ iste
peruenit ad gratiam, cui census ex fraude? & ipse quidem diues;
vt scias omnes diuites auaros. **C I R Y.** Sed Zachæus in his mo
ram non traxit, sed factus est dignus propitiatione Dei, qui cœcos
illuminat, & longinquo vocat. **T Y T V S.** Pullulauerat aut in
eo semē salutis, qd̄ cupiebat Iesum videre. vñ sequis: {Et querebat
videre Iesum, qd̄ sēt. Vtpote qd̄ nūq̄ eū viderat, qd̄ si vidisset, dudu
Caten aur. S Tho. Bb. 2. iam

iam receperat nequitia publicanum. Siquis enim Iesum videt non potest nequitij immorari. Duo autem erant impedimenta huic visioni, nam retardabat eum populus, non tam virorū quam peccatorum, erat autem parvus statuta, unde sequitur: Et non poterat p̄t turbā; quia ita p̄fūlīus erat. A M B R O. Quid sibi vult quod nullius alterius itarū quād huius expressiōnē videatur?

Et quār ebāt videre Iesum quis eset, & non poterat p̄t turbā, quia statuta p̄fūlīus erat. Et p̄t currens, ascendit in arborem. Si comorū vt videret eum, quia inde erat transiturus. & cum venisset ad locum, suspiciens Iesum vidit illum, & dixit ad eum. Zachee festinans descendit, quia hodie in domo tua oportet me manere. Et festinans descendit, & exceptit illum gaudens. & cum

venerim, nam medicus veni, non index, ob hoc coniuia fio languorū, p̄tiorque fōtōrem, ut p̄fōlēm remēda. Quār autem aliquis, quomodo Paulus iuber, sicut frater fuerit procas, aut auarus, cum huiusmodi nec cibū esse sumendum? Christus autem erat publicanorum coniuia, sed nondū prouēctū erant isti vt fierent frātes, sed & tunc vitare p̄cepit Paulus frātes cum perīstā in malo, hi vero erant mutati.

B E D A.

Myſtice autem

Zachaeus,

qui in

interpretatū

iustificatū

credētū

ex gē-

tibus

populū

signi-

ficatū

qui per occu-

pationē

temporaliū

depre-

fusū

era & mini-

mus, sed

a Deo sancti-

ficatus, qui intrā-

tem Hiero-

saluatorē

vi-

dere voluit, dum fidē

CIR Y L.

Turba au-

tem est

imperitē

confusō

multitudinis, quā verticē nequuit vi-

dere sapientē.

ergo Zacheus quādū in turba est, nō videt Chri-

stum; fed plebeiam transfigurātū inseruit quē defiderat

aspicer.

B E D A.

Vel turba i.

victoriū

consuetudo,

quā cōcū

clamātē

incripabat;

etiam hunc fūcipientē tardat,

sed sicut

amplius clamād cōcū turba visit, ita p̄fūlīus terrena relinquendō & arboreū crucis ascendendo, turba obstante trāscendit.

Si

comorū

namque

quā est

arborē

mōrō

similis,

sed alicuiū

præfātū

attulit,

participare quāsūit

tem

etī

imperitē

confusō

multitudinis,

quā verticē

nequuit

vidēre

sapientē.

ergo Zacheus quādū in turba est, nō videt Chri-

stum; fed plebeiam transfigurātū inseruit quē defiderat

aspicer.

B E D A.

Vel turba i.

victoriū

consuetudo,

quā cōcū

clamātē

incripabat;

etiam hunc fūcipientē tardat,

sed sicut

amplius clamād cōcū turba visit, ita p̄fūlīus terrena relinquendō & arboreū crucis ascendendo, turba obstante trāscendit.

Si

comorū

namque

quā est

arborē

mōrō

similis,

sed alicuiū

præfātū

attulit,

participare quāsūit

tem

etī

imperitē

confusō

multitudinis,

quā verticē

nequuit

vidēre

sapientē.

ergo Zacheus quādū in turba est, nō videt Chri-

stum; fed plebeiam transfigurātū inseruit quē defiderat

aspicer.

B E D A.

Vel turba i.

victoriū

consuetudo,

quā cōcū

clamātē

incripabat;

etiam hunc fūcipientē tardat,

sed sicut

amplius clamād cōcū turba visit, ita p̄fūlīus terrena relinquendō & arboreū crucis ascendendo, turba obstante trāscendit.

Si

comorū

namque

quā est

arborē

mōrō

similis,

sed alicuiū

præfātū

attulit,

participare quāsūit

tem

etī

imperitē

confusō

multitudinis,

quā verticē

nequuit

vidēre

sapientē.

ergo Zacheus quādū in turba est, nō videt Chri-

stum; fed plebeiam transfigurātū inseruit quē defiderat

aspicer.

B E D A.

Vel turba i.

victoriū

consuetudo,

quā cōcū

clamātē

incripabat;

etiam hunc fūcipientē tardat,

sed sicut

amplius clamād cōcū turba visit, ita p̄fūlīus terrena relinquendō & arboreū crucis ascendendo, turba obstante trāscendit.

Si

comorū

namque

quā est

arborē

mōrō

similis,

sed alicuiū

præfātū

attulit,

participare quāsūit

tem

etī

imperitē

confusō

multitudinis,

quā verticē

nequuit

vidēre

sapientē.

ergo Zacheus quādū in turba est, nō videt Chri-

stum; fed plebeiam transfigurātū inseruit quē defiderat

aspicer.

B E D A.

Vel turba i.

victoriū

consuetudo,

quā cōcū

clamātē

incripabat;

etiam hunc fūcipientē tardat,

sed sicut

amplius clamād cōcū turba visit, ita p̄fūlīus terrena relinquendō & arboreū crucis ascendendo, turba obstante trāscendit.

Si

comorū

namque

quā est

arborē

mōrō

similis,

sed alicuiū

præfātū

attulit,

participare quāsūit

tem

etī

imperitē

confusō

multitudinis,

quā verticē

nequuit

vidēre